

og ved Sammenkomster o. s. v., tror jeg ikke, at det rammes i nogen væsentlig Grad navnlig ved en Brændevinsafgift; thi hvor det egentlige Drifkeri finder Sted, navnlig i de større Byer, er det ikke almindelig Brændevin, man drikker, men det er snart bairisk Æl og snart, hvad man paa Landet og vel ogsaa i Byerne kalder „smaa Sorte“, og i det Hele udenlandske, spirituøse Drikke, som Lovforslaget nok rammes, men ikke i den Grad, at det vil have væsentlig Indflydelse paa det Drifkeri. Derimod vil Lovforslaget i meget høj Grad ramme Brugen af Brændevin, især paa Landet, og navnlig i Mellemklasserne. Jeg skal tillade mig at forudsætte den Bemærkning, at naar det siges ved mange Leiligheder og særlig ogsaa fremhæves af vore Statsøkonomer og Videnskabsmænd, at vi ere det mest forbrukne Folk i Verden, idet de gaa ud fra det store Kvantum af Spiritus og navnlig af Brændevin, der drikkes paa Landet, tror jeg dog, at man skal tænke sig noget om, før man giver de Herrer Statsøkonomer sin fulde Tilslutning til denne Betragtning. Det er selvfølgelig sandt, at vi her i Landet drikke mere Brændevin pr. Indvid end andre Steder. Det tvivler jeg ikke om; men Sagen er, at hvad man har i andre Lande, f. Ex. Frankrig, nemlig virkelig god Vin, have vi ikke, og at altsaa det Produkt, der udvindes heri Landet ved at brænde Brændevin, og som bruges som Drikkevare, er saa at sige blevet en Nationaldrik. Det siges ganske vist, at Brændevin ikke har den mindste Smule Næringsværdi, og at det i og for sig skader, men jeg tillader mig dog at sætte et Notabene ogsaa ved denne Betragtning. Jeg haaber, at det erede Thing vil tillade mig at fremsætte nogle mere indgaaende Betragtninger over Forholdet, navnlig i den Egn, jeg kjender. Jeg indbilder mig at kjende Noget til Forholdene omkring i Landet, særlig paa Landet, men bedt er jeg dog kjendt i min egen Kreds. Der er Forholdet følgende. Der er 80 Gaardmænd, som man kalder dem med et almindeligt Udtryk, i Kommunen, og i hver af disse Gaardmænds Hjem bruges der mellem 2 og 6 Tønder Brændevin aarlig efter Gaardens Størrelse; naturligvis er det, hvor der bruges 6 Tønder, lidt større Gaarde, Gaarde, som ere sammenlagte (Modsigelse). So, det er en Sandhed. Men jeg har tænkt nøie derover, og jeg tør forsikre Dem, mine Herrer, at der i disse Hjem, hvor dette Brændevin drikkes, bliver som Regel aldrig drukket en Svin, og jeg tør gjerne sige, at i den Hætte af Aar, hvori jeg har kjendt Forholdene der, har det ikke været Tilfældet, at der har været en eneste

Mand i de Familier eller paa de Gaarde, som har været drukket af Brændevin. Sagen er den, at Forbruget af Brændevin paa en Gaard omfatter jo ogsaa Gaardens Besætning, om jeg saa maa sige, eller Folkehold, navnlig de Husmænd, der ere knyttede til Gaarden, og som i Reglen stadig faae deres Brændevin paa Gaarden. Selv paa de Gaarde, hvor Husmændene leve paa egen Kost, er det Stik hos os — det kan jo være forskjelligt i de forskjellige Egne — at de alligevel faae deres Brændevin der. Lad os nu antage, at dette Lovforslag bliver til Lov i en mere eller mindre forandret Stikfæls — jeg tror ikke, at det bliver til Lov i denne Samling, og heller ikke, at det bliver til Lov netop i den Stikfæls, som det nu har, men jeg skal ikke komme ind paa Enteltheder med Hensyn til, hvorledes det mulig kan komme til at se ud. Men naar jeg gaar ud fra, at det ved Vedtagelsen af Lovforslaget paalægges en temmelig bethdelig Afgift, og jeg antiller det Lanteexperiment, at Brændevin bliver dobbelt saa dyrt som det for Tiden er, vil det, hvis man gaar ud fra, at der gennemsnitlig i Sognets store og smaa Gaarde bruges omtrent 400 Tønder Brændevin om Aaret, og at Prisen derpaa bliver 40 Kr. pr. Tønde, blive en særlig Skat paa denne Kommune af c. 16,000 Kr. aarlig. Hvis disse 16,000 Kr. skulde opkræves paa anden Maade, vilde det jo ikke alene vække Misforvøelse, men blive overordentlig vanskelig at faae dem ind, i det Mindste saa trykkende som Forholdene nu ere. Nu vil man maaske sige: Ja, men denne Lov skal jo virke hen til, at dette store Brug — thi Misbrug, tror jeg ikke, det kan kaldes — af Brændevin paa Landet skal tage noget af. Ja, det er muligt, at det nok vil hjælpe Noget til, at det vil tage af; men Forholdene have udviklet sig saaledes hos os, at Brændevinet er blevet en Nationaldrik i Ordets fulde Betydning, og jeg tør sige, at man lige saa godt hos os kan undvære Kaffe som Brændevin; Brændevin er bleven en Nødvendighedsartikel for os Danske. Forholdet er det, at hos Landbefolkningen er der altid Brændevin paa Bordet; kommer man ind blandt Bybefolkningen, er det hos Middelstanden bairisk Æl, og komme vi op i de høiere Kredse, hvor de fleste af os ikke ere kjendte, er det selvfølgelig Vin. Saa meget er vist, at der drikkes mere eller mindre i alle Samsundsklasser; men Spørgsmaalet er, om der er overdrevent Drifkeri ved, hvad man bruger af Brændevin paa Landet, af bairisk Æl og Vin i Byerne og i de høiere Kredse. Jeg tror i alt Fald, at man overdriver meget, navnlig naar man